

Met Cyril Liebrand langs de bloeiende dijken:

Landelijk vind je hier de mooiste dijken

foto Cyril Liebrand

We staan halverwege de Ooijse dijk. Het is augustus. Twee weken geleden is de ene kant gemaaid, de andere kant drie maanden geleden. Het verschil is opvallend. Het recente stuk lijkt vooral uit gras te bestaan, het andere stuk staat nog vol bloemen. Cyril Liebrand van EurECO, het Nijmeegse onderzoek- en ecologische adviesbureau, inventariseert wat er nu nog staat. De grote centaurie. Pastinaak. Wilde peen. Zeepkruid.

“Met ons maaibeleid proberen we de ecologische kwaliteiten van de dijk zo hoog mogelijk te houden. Daarom maaien we niet alle dijken tegelijk. Dit geeft een grote variatie, er zijn altijd plekken waar insecten terecht kunnen. De stukken die het laatst in het seizoen gemaaid worden zijn voor het publiek de meest aantrekkelijke bloemrijke stukken. Half mei tot half juni is de mooiste tijd. Als ik dan sta te fotograferen, vertellen wandelaars en fietsers vaak hoe mooi ze het vinden.”

Maaibeleid

Het huidige maaibeheer waarbij er vaak twee keer per jaar wordt gemaaid, wordt bedreigd door bezuinigingen. Wat zou daarvan het effect zijn?

“Als je maar één keer per jaar op een vast tijdstip zou maaien, heeft de natuur geen tijd om zaden te maken. Tijdens het bloeien is er nectar voor de insecten maar zaden zijn het echte kapitaal van de plant. Verder houden we met ons beheer de zogenaamde ‘probleemsoorten’ in toom. Jacobskruiskruid bijvoorbeeld. Een lastige plant die handmatig verwijderd moet worden. Voordat de dijken gemaaid worden, struinen groepjes mensen alle dijken af om die handmatig te verwijderen. Dit gebeurt al zo lang als de Ploegdriever bestaat. Die plant kan gevaarlijk zijn voor paarden. Als er een bepaalde concentratie in de lever komt, kan een paard sterven. Rijkswaterstaat zou meteen naar de gifspuit grijpen, maar dat is funest voor de andere kruiden. Een andere probleemsoort is de reuzen-

berenklauw. Die is vooral gevaarlijk voor mensen. De stof uit die plant veroorzaakt brandblaren op de huid die nooit meer weggaan. Ik scan alle dijken op probleemsoorten. In elke kilometer ligt een proefvak van 5x5m. Zowel de zeldzame en de probleemsoorten breng ik in kaart. Elke vijf jaar kom ik terug op de plek. Zijn er dan meer goede soorten gekomen of gaat het juist de verkeerde kant op? Soms zijn er kleine aanpassingen nodig. Dan is er ergens zo vaak gemaaid dat de bovenste laag minder rijk wordt, de biomassa neemt af. Daardoor kunnen we een maaibeurt overslaan. Hierdoor bespaar je veel kosten. Daarmee wordt geëxperimenteerd. Bij twijfel gaan we over op één keer maaien. Op zo’n manier kun je ook bezuinigen.”

Mooiste dijken

“Landelijk vind je hier de mooiste dijken. Ook door de grondsoort, klei met zand. Als je wil bezuinigen, zorg dan in godsnaam dat je een prioriteitenlijstje hebt van de mooiste dijken

en blijf die optimaal beheren. Bezuinig desnoods op andere stukken die minder mooi zijn.”

Cyriel laat de vegetatierapporten zien, met de resultaten van de 1200 proefvakken. In totaal komen hier op de dijken zo’n 250 tot 300 soorten planten voor. In het rapport staat beschreven hoe vaak er is gemaaid, het vegetatietype, soorten en aantal. Het belangrijkste is hoe goed de grond is als dijk: goed (groen), matig (oranje) of slecht (rood). Er zijn lastige stukken met veel rood en oranje, andere zijn vooral groen. “Ik weet van bijna alle dijken hoe ze erbij staan. Ik maak nu de balans op van vijf jaar beheergegevens. Met resultaten als: bij lichtere grond en bij twee keer per jaar maaien vind je een grotere rijkdom. Het geeft zowel betere dijken als een hogere soortenrijkdom. Hoe steiler de dijk en hoe meer op het zuiden gericht, hoe meer kans op bijzondere soorten. En het trekt daarbij ook veel vlinders aan.”